

دولت سیزدهم تکثرگرا یا تمرکزگرا؟

به زودی دولت سیدابراهیم ریسی کلید پاستور را از حسن روحانی تحویل می‌گیرد و چندی بعد هم به همراه اعضای کابینه‌اش رسماً اداره امور کشور را کلید می‌زند. اما تا آن زمان بازار گمانه‌زنی درباره نحوه انتخاب اعضای هیات دولت از سوی ریسی و چینش و ترکیب کابینه داغ است.

به گزارش سایت خبری پرسون، برخی احتمال می‌دهند که ریسی ایران را در ۴ سال آینده با کسانی اداره می‌کند که عمدتاً از نزدیکان خودش هستند در غیر این صورت هم از نیروهای اصولگرا استفاده خواهد کرد. این یعنی دولت و قوه مجریه به طور کامل شبیه به دو قوه دیگر می‌شود و به این ترتیب می‌توان گفت که احتمالاً شاهد یک‌دست شدن سیاسی خواهیم بود، اما در عین حال پیش‌بینی‌های متفاوتی نیز وجود دارد. حتی برخی اصولگرایان هم از الان که هنوز با تشکیل دولت فاصله داریم، در حال توصیه به ریسی هستند.

توصیه‌هایی که بعضاً نشان می‌دهد خلاف یک‌دست شدن است. با این وجود بعضی اصولگرایان با اطمینان از یک‌دست شدن صحبت می‌کنند که البته با توجه به شرایط پیش آمده ادعای خلاف این است که دور از واقعیت به نظر می‌رسد و به اصطلاح پیش‌بینی‌ها و گمانه‌زنی‌های بی‌اساس! سید امیر حسین قاضی‌زاده هاشمی که یکی از ۴ کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری اخیر بود که تا پایان در رقابت ماند و به نفع کسی کنار نکشید، اخیراً به صراحت اعتراف کرده که کشور دست‌کم برای یک دهه به سوی یک‌دست شدن قوا می‌رود و در پاسخ به پرسشی درباره تأثیر این رویه بر روند اداره کشور و همچنین احتمال برخورد با اغماض میان قوا و کاهش نظارت‌ها به ایلنا گفته است: «نمی‌خواهم بگویم که چنین اتفاقی ممکن نیست اما شرایط کشور به گونه‌ای است که ما به دلیل اوضاعی که در حوزه اجرا و مشکلات مردم ایجاد شده، نیاز به چنین اتفاقی داشتیم که یک قدرت متمرکز در حوزه اجرا داشته باشیم.»

قاضی‌زاده هاشمی معتقد است به دلیل افزایش سرعت پیشرفت و برای آنکه کشور به تعبیر او «از جا بلند شود»، باید در کشور نوعی یک‌دستی ایجاد شود تا «حداقل ۱۰ سالی دعوها را کنار بگذارند». استدلالی عجیب و یک‌سر غیردموکراتیک که البته این کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم را به این گزاره رسانده که از اقبال رای‌دهندگان به رقبایش استقبال کند و تصریح کند که «انتخاب ریسی اتفاق هوشمندانه و مثبتی بوده است». این در حالی است که در انتخاباتی که گذشت، بخش چشمگیری از شهروندان پای صندوق نیامده و انتخابات با کمترین میزان مشارکت نسبت به تمامی ادوار پیشین مواجه شد. نکته حائز اهمیت اینکه رکورد دیگری که در این انتخابات جابه‌جا شد، میزان آرای باطله بود که از میانگین حدوداً ۳ درصدی

۱۲ دوره قبل ناگهان به ۱۳ درصد رسید. آماری که بسیاری از ناظران آن را نشانه‌ای دیگر از نارضایتی عمومی و اعتراض شهروندان به نوع برگزاری انتخابات و ردصلاحیت گسترده کاندیدها تفسیر و تحلیل کردند. عباس سلیمی‌نمین نیز به همین دلیل از وظیفه ابراهیم ریسی و دولت سیزدهم در قبال این آرای باطله و آرای خاموش گفته و خبر داده که ریسی به این مهم توجه دارد و می‌خواهد برای حل مشکل، راه ارتباط با همه سلاقی را انتخاب کند.

سلیمی‌نمین در این رابطه به خبرآنلاین گفته است: «برخی از اظهارات آقای ریسی هم این مساله را تایید می‌کند که ایشان برای کسانی که به او رای ندادند، برنامه‌ای برای کسب اعتماد آنها دارد، اظهاراتی که ایشان در کنفرانس مطبوعاتی‌شان داشتند به نظر من به این مطلب توجه ویژه‌ای داشتند، ازجمله دفاعی که ایشان از مردم کردند، ایشان برجام را تایید کردند و گفتند اگر امریکایی‌ها به برجام برگردند، ما هم برمی‌گردیم و به قطعنامه پایبند خواهیم بود.» هر چند این سخنان سلیمی‌نمین بیش از آنکه خبرهایی باشد از تصمیمات ریسی، رنگ و بوی توصیه و پیشنهاد دارد و البته همین هم حایز اهمیت است؛ چراکه نشان می‌دهد دست‌کم بخشی از اصولگرایان می‌خواهند با تشریح دقیق‌تر شرایط کشور برای ریسی، به او گوشزد کنند که ایران ۱۴۰۰، ایران ۸۴ نیست و سال‌ها گذشته از آن زمان احمدی‌نژاد، دولت را از خاتمی اصلاح‌طلب تحویل گرفت و ۸ سال با تمام توان در مسیر یک‌دست شدن دولتش گام برداشت.

بماند که همان بازه زمانی هم به هیچ عنوان آرام و کم‌مخاطره نبود! سلیمی‌نمین در بخش دیگری از صحبت‌هایش تأکید کرده که نزدیکان ریسی احتمالاً نه تنها با تفکر انتقادی نسبت به یک‌دست شدن حاکمیت مخالفند، بلکه تا بتوانند موانع پیش‌روی حاکمیت یک‌دست را از سر راه بخواهند داشت. او گفته است: «اینجا نکات بسیار مهمی است که سلاقی سیاسی را به نوعی به ایشان نزدیک می‌کند، البته ایشان قبل از انتخابات هم همین نکته را درمورد برجام تأکید داشتند و شاید بعضی اصولگرایان هم این بحث را نپسندند ولی ایشان اعتقادات خودشان را صریحاً هم پیش از انتخابات و هم پس از انتخابات اعلام کردند که اگر امریکایی‌ها به تعهدات‌شان برگردند، ما برجام را محترم خواهیم دانست؛ یعنی این توافقی را که امضا کردیم، قبول داریم و به آن احترام می‌گذاریم؛ بنابراین فکر می‌کنم آقای ریسی سلاقی مختلف را لحاظ می‌کند و سیاست خود را در کسب اعتماد همه سلاقی دنبال

اما فارغ از این توصیه‌های منطقی که به‌خصوص از جانب یک اصولگرا می‌تواند به نسبت اثرگذار هم باشد، بحث مهم این است که رییس‌ی شخصاً چقدر به توصیه‌ها توجه می‌کند. سیدحسین نقوی‌حسینی نماینده سابق مجلس که سال ۹۲ رییس ستاد انتخابات سعید جلیلی در تهران بود، می‌گوید مشی رییس‌ی شایسته‌سالاری است. او با استناد به سخنان رییس‌ی، منظورش از شایسته‌سالاری را استفاده از افراد انقلابی، پاکدست، مردمدار و مدیر جهادی خوانده است. حال آنکه برای فعالان سیاسی روشن است که این تعریف چندان شامل همه گروه‌ها نمی‌شود. هر چند پاک‌دستی مفهومی مثبت و عام است اما دیگر تعبیر معانی جناحی مشخصی دارند و تنها شامل سیاستمداران طیفی خاص می‌شوند.

با این حال نقوی‌حسینی گفته به خاطر همین تعریف احتمالاً رییس‌ی با همه گروه‌ها کار می‌کند. نقوی‌حسینی هم اما همچون سلیمی‌نمین شرایط کشور را به رییس‌ی گوشزد کرده و گفته است: «شرایط کنونی کشور مثل گذشته نیست، شرایط سختی است. همه جریان‌ها باید به کمک دولت بیایند تا بتوانیم از این گردنه عبور کنیم. امروز اولویت معیشت اقتصادی مردم بسیار مهم است؛ همه جریان‌ها باید کنار هم باشند. مردم چشم‌انتظارند که ببینند دولت آینده در کوتاه‌مدت چه حرکتی در زمینه سیاست خارجی و داخلی انجام می‌دهد.

همه این موضوعات فضای جدیدی را برای مدیریت کشور فراهم می‌کند.» با این حال به نظر می‌رسد که نزدیکان ستادی رییس‌ی نظر متفاوتی دارند و می‌خواهند همان‌طور که دولت احمدی‌نژاد با شعارهای خاص وارد میدان شد و تا روز آخر ادامه داد، رییس‌ی را هم در همان مسیر نگه دارد. علی‌نیکزاد، رییس ستاد تبلیغاتی رییس‌ی و از مردان دولت احمدی‌نژاد در اظهارنظری روزهای دولت احمدی‌نژاد را یادآوری کرده و در مراسم «آیین شکرانه حضور» که در محوطه شهیدگاه اردبیل برگزار شد، گفت: «دولت سیزدهم زمینه‌ساز تشکیل حکومت اسلامی، تمدن اسلامی است این دولت می‌تواند زمینه‌های ظهور حضرت عجل‌الله فراهم کند. پیروزی رییس‌ی در سیزدهمین دوره ریاست‌جمهوری قطعا عامل بازگشت قطار دولت به ریل انقلاب بوده و انتظار داریم که دولت سیزدهم دولتی عدالت‌باور و در راستای رفع مشکلات کشور گام بردارد.» نیکزاد نیز از مفاهیمی استفاده کرده که گرچه معنای بسیطی ندارند اما در ادبیات سیاسی-رسانه‌ای حاکم، به طور مشخص به یک جناح خاص سیاسی ارجاع می‌دهد و این نشان از آن دارد که نگرانی سلیمی‌نمین از نظرات اطرافیان رییس‌ی بجاست و آنان می‌خواهند رییس‌ی را به مسیر احمدی‌نژاد هدایت کنند.

منبع: اعتماد